

УДК: 351.778.511(497.11)

Никола КОМШИЋ*
координатор за регулаторну реформу,
Одељење за регулаторну реформу – НАЛЕД, Србија

ОДЛУЧИВАЊЕ О ПОТРЕБИ ЗА ИЗРАДОМ СТУДИЈЕ О ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ – СУКОБ НАЧЕЛА ЕФИКАСНОСТИ И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Сажетак

Реформа јавне управе је неопходна како би се омогућио економски најредак једне земље. Влада Републике Србије је у последњих неколико година сировела бројне реформе које су омогућиле већи прилив страних директних инвестиција. У циљу стварања боље пословној окружења, извршена је измена и дојуна Закона о планирању и изградњи, како би се скрајило трајање поступка за издавање грађевинских дозвола. Захваљујући томе, Република Србија је најредовала на Doing Business листи коју сваке године објављује Светска банка. Овај најредак, додуше, отвара простор за дебату: да ли начело ефикасности може да има превагу над начелом заштите јавној интереса? Ово се нарочито односи на спровођење великих инфраструктурних пројеката који збој својих карактеристика могу да имају неативан утицај на животну средину. Циљ ове анализе је да утврди да ли се начело заштите јавној ин-

* Електронска адреса аутора: n.komsic@naled.rs.

интереса кроз спровођење процена утицаја на животној средини усвојено примењује у износу издавања грађевинских дозвола.

Кључне речи: Ефикасност. – Заштита животне средине. – Јавна управа. – Дозвола за грађење.

І Увод

У последњих неколико година у Републици Србији спроведене су бројне реформе са циљем да се створи повољно пословно окружење које би било привлачно за стране директне инвестиције. Према подацима Народне банке Србије из 2014. године, када је прилив страних директних инвестиција (СДИ у даљем тексту) износио 1,5 милијарди евра, у 2019. години остварен је рекордни прилив од 3,8 милијарди евра.¹ У 2020. години прилив СДИ је остао снажан упркос пандемији корона вируса, уз прилив од 3 милијарде евра (нето 2,9 милијарди евра).²

Овакви резултати су свакако за похвалу, јер су омогућили стварање нових радних места, смањење јавног дуга, раст привреде, али и стварање услова за боље суочавање са последицама које је изазвала пандемија корона вируса у 2020. години. Једна од мера која је предузета како би се створило повољно окружење за привлачење страних, али и домаћих инвеститора – јесте реформа поступка издавања грађевинских дозвола.

Конкретно, у Закону о планирању и изградњи из 2014. године уведена је обавеза да надлежни орган (Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, орган аутономне покрајине и орган јединице локалне самоуправе) одреди посебну организациону јединицу у свом саставу која спроводи обједињену процедуру за издавање локацијских услова, издавање грађевинске дозволе, пријаву радова и захтев за издавање употребне дозволе. На овај начин, заинтересовани инвеститор на једном месту може да обави све неопходне радње у вези са планирањем и извођењем грађевинских радова. Ово се показало веома ефикасно, јер поређењем података из 2014. године, када је било издато 7668 грађевинских дозвола, у 2020. години је било издато 22625 грађевинских дозвола.³ Поред тога, у фебруару месецу 2021.

1 Народна банка Србије, Макроекономска кретања у Србији, март 2021. године, доступно на адреси: https://nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/finansijska-stabilnost/prezentacije/prezentacija_invest.pdf, 8. 6. 2021, 9.

2 *Ibid.*

3 Републички завод за статистику, Грађевинске дозволе, доступно на адреси: <https://data.stat.gov.rs/Home/Result/05020601?languageCode=sr-Latn>, 28. 4. 2021, интернет извор без броја стране.

издато је 1516 грађевинских дозвола, што је за 6,8% више него у истом периоду претходне године.⁴ Ово је у складу са начелом ефикасности, односно у складу са начелом унапређења и коришћења информационих технологија које доприносе бољој ефикасности и економичности рада јавне управе на пословима изградње, како је дефинисано у закону.

Друго битно начело у вези са спровођењем пројеката јесте начело заштите јавног интереса кроз заштиту животне средине, тј. начело заштите и одрживог коришћења природних добара и непокретних културних добара, како је дефинисано овим законом. Успешно спровођење овог начела је изазов када је у питању реализација инфраструктурних пројеката који могу да имају велики утицај на животну средину. Без обзира на значај који инфраструктурни пројекти имају за економски развој, уколико се не води рачуна о животној средини, тј. погрешно се приступи томе, велика је вероватноћа да ће се појавити дугорочне негативне последице у односу на позитивне. Са циљем скраћивања поступка издавања грађевинских дозвола, поставља се питање колико се заиста поштује обавеза израде студије о процени утицаја на животну средину. У даљем делу текста, анализа ће бити усмерена на прописе који се односе на израду студије о процени утицаја на животну средину и на њихову примену у пракси.

II Процена утицаја на животну средину

Када је у питању процена утицаја на животну средину, постоје два прописа: Закон о процени утицаја на животну средину⁵ и Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину.⁶ Закон о процени утицаја на животну средину се примењује на пројекте који могу имати утицаја на животну средину, док се Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину примењује на планове, програме и стратегије које доноси надлежни орган на републичком, покрајинском или локалном нивоу.

Законом о процени утицаја на животну средину је прописано да су предмет процене утицаја пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројеката који могу имати значајан утицај на животну сре-

4 Републички завод за статистику, Издате грађевинске дозволе, доступно на адреси: <https://www.stat.gov.rs/sr-latn/vesti/statisticalrelease/?p=8170&a=05&s=0502?s=0502>, 28. 4. 2021, интернет извор без броја стране.

5 Закон о процени утицаја на животну средину, *Службени гласник РС*, бр. 135/2004 и 36/2009.

6 Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину, *Службени гласник РС*, бр. 135/2004 и 88/2010.

дину. Предмет процене утицаја су и пројекти који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе (процена утицаја затеченог стања).

Процена утицаја врши се за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и за пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра. Претходно наведени пројекти могу бити предмет процене утицаја, ако је њихово извођење, односно употреба у складу са прописима којима се уређује планирање и изградња.

С тим у вези, донета је Уредба о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину. Поређењем ове две листе, може се уочити да је значајно већи број пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину у односу на оне пројекте за које је обавезна. У предметном закону је прописано да носилац пројекта за који је обавезна процена утицаја и пројекта за који је утврђена потреба процене утицаја, не може приступити реализацији, односно изградњи и извођењу пројекта без сагласности надлежног органа на студију о процени утицаја.

Детаљнијом анализом Закона о планирању и изградњи, односно поступка обједињене процедуре, уочена је одређена противречност. Поступак за подношење захтева за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину није обухваћен обједињеном процедуром, иако је у Правилнику о садржини, начину и поступку израде и начину вршења контроле техничке документације према класи и намени објекта прописано да се у оквиру пројекта за грађевинску дозволу прилаже (у зависности од врсте и класе пројекта) и студија о процени утицаја, уколико је утврђена потреба процене утицаја на животну средину у складу са прописима којима се уређује ова област.

Уместо да се цео поступак одвија под окриљем једног поступка, у случају процене утицаја на животну средину, он се одвија одвојено од обједињене процедуре за издавање грађевинске дозволе. Законом о процени утицаја животне средине је предвиђено да носилац пројекта подноси захтев о потреби процене утицаја и надлежни орган у року од десет дана од дана пријема уредног захтева обавештава заинтересоване стране и организације. Заинтересовани органи, организације и заинтересована јавност могу у року од 10 дана од дана пријема обавештења да доставе своје мишљење. Надлежни орган у року од 10 дана од истека рока за достављање мишљења од стране заинтересованих страна

мора да одлучи о поднетом захтеву, узимајући у обзир специфичности пројекта и локације, као и достављена мишљења заинтересованих органа и организација и заинтересоване јавности. Другим речима, потребно је да прође 20 дана да би се донела одлука о томе да ли је потребно да се спроведе процена утицаја на животну средину или не.

У случају да је утврђена потреба да се спроведе процена утицаја, носилац пројекта подноси захтев за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја надлежном органу. Надлежни орган у року од 10 дана од пријема захтева обавештава заинтересоване органе и организације и јавност о поднетом захтеву. Заинтересоване стране могу у року од 15 дана од дана пријема захтева да доставе своја мишљења. Надлежни орган, након истека рока за достављање мишљења, у року од 10 дана доноси одлуку о обиму и садржају студије о процени утицаја, узимајући у обзир специфичности пројекта и локације, као и достављена мишљења заинтересованих органа и организација и заинтересоване јавности. На основу наведеног, одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину може да траје најдуже 35 дана. Чак и да надлежни орган сутрадан обавести заинтересоване стране, потребно је да прође барем 25 дана како би се детаљно упознали са свим елементима пројекта, иако је теоретски могуће и да траје краће. Битно је напоменути да је у делу одлучивања о захтеву о потреби процене утицаја на животну средину и у делу о одређивању обима и садржаја студије могуће изјавити жалбу на одлуку надлежног органа. Жалба се изјављује надлежном другостепеном органу, и у оба случаја рок за доношење одлуке по жалби је 30 дана од дана пријема жалбе.

Ови подаци показују да, уколико је утврђено да је за конкретан пројекат неопходно урадити студију о процени утицаја на животну средину, поступак издавања грађевинске дозволе траје значајно дуже него у случају када није потребно урадити студију о процени утицаја на животну средину.

III Закон о планирању и изградњи – обједињена процедура

Када се упореди Правилник о поступку спровођења обједињене процедуре са Законом о планирању и изградњи, прописано је да се локацијски услови издају у року од пет радних дана од дана достављања захтева, под условом да се издавање врши по основу увида у плански документ.⁷ Уколико не, онда траје 25 дана, јер се подноси захтев

7 Правилник о поступку спровођења обједињене процедуре, *Службени гласник РС*, бр. 68/2019, чл. 10; Закон о планирању и изградњи, *Службени гласник РС*, бр. 72/2009, 81/2009 – испр., 64/2010 – одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – одлука

за издавање услова за пројектовање и прикључење. Након издатих локацијских услова, подноси се захтев за издавање грађевинске дозволе, која се издаје у року од пет радних дана. У идеалним условима, локацијски услови и грађевинска дозвола се могу прибавити у року од 10 дана или краћем року.

Према подацима годишњег извештаја НАЛЕД-овог Савеза за имовину и урбанизам о издавању грађевинских дозвола за градњу у Србији у 2020. години,⁸ просечан рок издавања дозвола за градњу, осим издавања локацијских услова, незнатно превазилази рокове прописане законом. Тај просек у 2020. години је износио седам радних дана, док је у 2019. години износио девет радних дана.⁹ Према наводима медија, у одређеним општинама грађевинска дозвола се издаје чак и за један дан.¹⁰

Ови подаци нам говоре две ствари. Прво, да се грађевинске дозволе у просеку не издају у законом прописаном року, док се у неким случајевима пребрзо издају. Објашњење за овако брзо издавање грађевинских дозвола се може приписати чињеници да у мањим јединицама локалне самоуправе постоји мањи обим посла, али и да ће у одређеним случајевима у циљу привлачења што већег броја инвеститора поједине локалне самоуправе што пре издати грађевинску дозволу. Друго, у градовима су највећа кашњења у односу на општине. Иако скраћивање рокова јесте значајно за подстицање привредног раста, поставља се питање који је рок заиста оптималан, јер није исто добити грађевинску дозволу за изградњу стамбене зграде и новог постројења за прераду отпадних вода.

Након издавања грађевинске дозволе, прописано је да инвеститор/носилац пројекта подноси пријаву радова пре почетка извођења радова, у оквиру које се налази и сагласност на студију о процени утицаја на животну средину. Законом о процени утицаја на животну средину је прописано да је носилац пројекта дужан да захтев за сагласност на студију о процени утицаја поднесе најкасније у року од годину дана од дана пријема коначне одлуке којом је одређен обим и садржај студије о процени утицаја. Следи обавеза надлежног органа да у року од се-

УС, 50/2013 – одлука УС, 98/2013 – одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – др. закон, 9/2020 и 52/2021, чл. 56.

8 НАЛЕД, Годишњи извештај о издавању грађевинских дозвола за 2020. годину, доступно на адреси: <https://naled.rs/htdocs/Files/06621/Izdavanje-gradjevinskih-dozvola-u-Srbiji-2020.pdf>, 9. 5. 2021, интернет извор без броја стране.

9 *Ibid.*

10 ЦИНК, „У Новом Кнежевцу грађевинска дозвола за један дан“, доступно на адреси: <https://www.cink.co.rs/2019/04/01/u-novom-knezevcu-gradjevinska-dozvola-za-jedan-dan-661/>, 10. 5. 2021, интернет извор без броја стране.

дам дана од дана пријема захтева за давање сагласности на студију о процени утицаја обавештава носиоца пројекта, заинтересоване органе и организације и јавност о времену и месту јавног увида, јавне презентације, као и јавне расправе о студији о процени утицаја. Јавна расправа може се одржати најраније 20 дана од дана обавештавања јавности. Истовремено, у року од 10 дана од дана пријема захтева за сагласност, надлежни орган има обавезу да образује техничку комисију за оцену студије о процени утицаја. Надлежни орган доставља студију о процени утицаја техничкој комисији у року од три дана од дана њеног образовања. По завршеном јавном увиду, односно јавној презентацији и јавној расправи, надлежни орган у року од три дана доставља техничкој комисији извештај са прегледом мишљења заинтересованих органа и организација и заинтересоване јавности. Техничка комисија дужна је да извештај са оценом студије о процени утицаја и предлогом одлуке достави надлежном органу најкасније у року од 30 дана од дана пријема студије о процени утицаја од надлежног органа. Надлежни орган доноси одлуку о давању сагласности на студију о процени утицаја или о одбијању захтева за давање сагласности на студију о процени утицаја на основу спроведеног поступка и извештаја техничке комисије и доставља носиоцу пројекта у року од 10 дана од дана пријема извештаја.

Другим речима, инвеститор/носилац пројекта не може да почне извођење радова док не може да пријави радове, уколико нема сагласност на студију о процени утицаја на животну средину. Иако је ова одредба дефинисана на начин којим се штити јавни интерес, у овом случају заштита животне средине, поставља се питање колико се то заиста примењује у пракси?

IV Преглед тренутног стања у пракси

У априлу месецу 2021. године, Управни суд је у вези са пројектом изградње кабинске жичаре (гондоле) Ушће–Калемегдан донео пресуду у којој је утврдио „да је подносилац захтева за издавање посебне дозволе за извођење припремних радова био дужан да уз захтев достави студију о процени утицаја на животну средину на коју је дата сагласност надлежног органа, као саставни део документације која се прилаже уз захтев, што је према стању у достављеним списима пропустио да учини.“¹¹ На основу ове пресуде је поништено решење Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и предмет је враћен надлежном органу на поновно одлучивање.

11 Пресуда Управног суда донета по тужби Удружења „Регулаторни институт за обновљиву енергију и животну средину“, У6063/19 од 12. 2. 2021.

Са друге стране, Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај донео је 10. маја 2021. године решење којим се одбацује захтев инвеститора „*Linglong International Europe*“ за издавање грађевинске дозволе за изградњу објекта унутар фабричког комплекса „*Linglong*“, наводи се у саопштењу Покрајинског секретаријата.¹² У решењу се наводи да се одбацује захтев за изградњу складишта сировина, објекта за истовар и складиштење чађи, гума и сумпора, као и да је то решење коначно и да се против њега не може уложити жалба, а инвеститор може поднети нов усаглашен захтев.¹³ Захтев је одбијен јер је било формалних недостатака, односно нису били достављени сви неопходни документи. Међутим, увидом у доступне податке преко Централне евиденције обједињених процедура за издавање грађевинских дозвола, инвеститор „*Linglong International Europe*“ је у прописаном року поднео нов, усаглашен захтев, који испуњава све услове и на основу тога је издата грађевинска дозвола.¹⁴ У току спровођења ове анализе, спроводи се поступак пријаве радова.

Ова два примера представљају два супротна поступања. У првом случају, у случају гондоле, уочено је да инвеститор ЈП „Скијалишта Србије“, који је, како се наводи у пресуди, у име и за рачун Републике Србије као власника непокретности, преузео права и обавезе инвеститора изградње наведеног објекта, све то путем заједничке изградње инвеститора и суфинансијера Републике Србије и Града Београда, није поступио у складу са законским одредбама. У другом случају, надлежни Покрајински секретаријат одбио је захтев кинеског инвеститора за издавање грађевинске дозволе јер није испунио обавезе прописане законом, да би касније кинески инвеститор допунио и исправио формалне недостатке и добио грађевинску дозволу.

Поред тога, постоји и пример где је Основно јавно тужилаштво у Пожеги склопило са оптуженим инвеститором споразум о признању кривичног дела, за којег је утврђено да је месецима вршио грађевинске радове за изградњу мини-хидроелектране без грађевинске дозволе, и да би на основу тог споразума Основни суд у Пожеги осудио инвеститора на условну казну од шест месеци и новчану казну од 100.000 динара,

12 N1, „Секретаријат потврдио: Одбијен захтев Линглонга за издавање грађевинске дозволе“, доступно на адреси: <https://rs.n1info.com/biznis/sekretarijat-potvrdio-odbijen-zahtev-linglonga-za-izdavanje-gradjevinске-dozvole/>, 17. 5. 2021, интернет извор без броја стране.

13 *Ibid.*

14 Решење о грађевинској дозволи, 143–351–249/2021 ROP-PSUGZ-13164-СПИН-9/2021, Централна евиденција обједињених процедура за издавање грађевинских дозвола, доступно на адреси: <https://ceop.apr.gov.rs/eregistrationportal/Public/Manage/LoadRepositoryDocument?fileId=61b5d03a-f86c-4954-a52f-469ea9673eed>, 17. 5. 2021, интернет извор без броја стране.

или око 800 евра.¹⁵ Како се наводи у саопштењу Основног јавног тужилаштва у Пожеги: „Приликом предлагања кривичне санкције, узете су у обзир олакшавајуће околности да је окривљеном пре извршења кривичног дела издато решење о локацијским условима, да је четири пута одбијен његов захтев за издавање грађевинске дозволе, те да је након подношења кривичне пријаве грађевинске инспекције, а пре закључења споразума, решењем Општинске управе Ариље издата грађевинска дозвола привредном друштву окривљеног за изградњу мале хидроелектране ‘Јовановићи.’“¹⁶

На основу наведеног, могло би се закључити да је поштовање начела заштите јавног интереса селективно, односно представља дискреционо право надлежног органа. То потврђује и изјава Зоране Михајловић, потпредседнице Владе Републике Србије и министарке рударства и енергетике, да су у претходном периоду мини-хидроелектране грађене несавесно, због чега смо дошли у ситуацију да њихову изградњу забранимо, иако су оне добар извор енергије.¹⁷ Истакла је да се поступало несавесно – од локалних самоуправа које су доносиле планске акте, а да нису водиле рачуна о локацијама нити променама у тим водотоковима, преко несавесних инвеститора који су градили и ван добијене грађевинске дозволе, па до Завода за заштиту природе Србије, који је доносио решења о условима заштите природе, па исте касније поништавао. С тим у вези, као решење за наведени проблем донет је нови Закон о коришћењу обновљивих извора енергије,¹⁸ којим ће бити забрањена изградња хидроелектрана у заштићеним подручјима, како обичних мини-хидроелектрана, тако и деривационих мини-хидроелектрана и свих других великих хидроелектрана.¹⁹

У последњих годину дана, највеће интересовање јавности је око тога да ли ће надлежни органи доследно поступати када је у питању заштита јавног интереса, односно заштита животне средине у случају пројекта „Јадар“ поред Лознице. У питању је пројекат који подразумева изградњу рудника из којег би се извлачио минерал „јадарит“, који због високе концентрације литијума и бора по тони ископане руде поставља лежиште „Јадар“ код Лознице као један од најзначајнијих лежишта литијума на

15 Insajder, „Нагодба за градњу мале хидроелектране упркос забрани инспекције: Шест месеци условно и 800 евра“, доступно на адреси: <https://insajder.net/sr/sajt/tema/15448/>, 24. 5. 2021, интернет извор без броја стране.

16 *Ibid.*

17 Влада Републике Србије, „Забрана изградње хидроелектрана у заштићеним подручјима“, доступно на адреси: <https://www.srbija.gov.rs/vest/535923/zabrana-izgradnje-hidro-elektrana-u-zasticenim-podrucjima.php>, 24. 5. 2021, интернет извор без броја стране.

18 Закон о коришћењу обновљивих извора енергије, *Службени гласник РС*, бр. 40/2021.

19 *Ibid.*

свету. Влада Републике Србије је у преговорима са компанијом Рио Тинто, која је открила лежите овог минерала 2004. године, договорила да се, поред изградње подземног рудника, изгради или фабрика за производњу електричних батерија или електричних аутомобила.²⁰ С једне стране, ово представља значајно откриће које уз правилно планирање и спровођење може да допринесе даљем економском развоју Србије. Са друге стране, постоје одређене околности које изазивају сумњу у то да ће компанија Рио Тинто да предузме све мере да заштити животну средину. На основу доступних података, компанија Рио Тинто има веома лош углед када је у питању поштовање околине. Прво, у септембру 2020. године компанија је у Аустралији експлозивом уништила пећину у клисури Јукан ради приступа руди гвожђа, а која је била свето место за домородачке заједнице и у њој су Аборицини живели 46.000 година.²¹ Друго, Рио Тинто је оптужен да је испуштањем отровних материја загадио реке на Папуа Новој Гвинеји,²² као и да је својим активностима ограничио приступ пијаћој води номадима у Монголији.²³

Поред тога, стручна јавност у Србији има негативно мишљење када је у питању овај пројекат. Драгана Ђорђевић, доктор хемијских наука и научна саветница у Институту за хемију, технологију и металургију (ИХТМ) Универзитета у Београду, је у интервјуу за *Balkan Green Energy News* изјавила да овај пројекат доноси више штете него користи. Конкретно, не постоје доступне информације о томе које ће се технологије употребљавати када су у питању отпадне рудничке воде, а експлоатација руде представља сложен поступак у оквиру којег постоји велика шанса за загађењем воде и ваздуха.²⁴ Друго, рудна рента у Србији износи само

20 Влада Републике Србије, „Рио Тинто’ на корак од одлуке о изградњи хемијског постројења у Лозници“, доступно на адреси: <https://www.srbija.gov.rs/vest/446943/rio-tinto-na-korak-od-odluke-o-izgradnji-hemijskog-postrojenja-u-loznici.php>, 24. 5. 2021, интернет извор без броја стране.

21 Политика, „Још један руководилац фирме „Рио Тинто“ одлази због уништавања пећине Аборицина“, доступно на адреси: <https://www.politika.rs/scc/clanak/474163/Jos-jedan-rukovodilac-firme-Rio-Tinto-odlazi-zbog-unistavanja-pecine-Aboridzina>, 25. 5. 2021, интернет извор без броја стране.

22 Политика, „Јадар’ између профита и штете“, доступно на адреси: <https://www.politika.rs/scc/clanak/477197/Jadar-izmedu-profita-i-stete>, 25. 5. 2021, интернет извор без броја стране.

23 Business & Human Rights Resource Centre, „Mongolia: Rio Tinto mine allegedly threatens nomads’ access to water, forces them to relocate; includes company comments“, доступно на адреси: <https://www.business-humanrights.org/en/latest-news/mongolia-rio-tinto-mine-allegedly-threatens-nomads-access-to-water-forces-them-to-relocate-includes-company-comments/>, 25. 5. 2021, интернет извор без броја стране.

24 Balkan Energy News, „Рудник јадарита ће Србији донети више штете него користи“, доступно на адреси: <https://balkangreenenergynews.com/rs/rudnik-jadarita-ce-srbiji-doneti-vise-stete-nego-koristi/>, 25. 5. 2021, интернет извор без броја стране.

4%, док ће власник руде бити Рио Тинто, а према последњим подацима цена литијума стално расте. Иако је тек у току израда студије о процени утицаја на животну средину, остаје питање како ће се даље одвијати ситуација по питању овог пројекта.

V Закључак

Увођење поступка обједињене процедуре за издавање грађевинске дозволе је омогућило да се унапреди поменути поступак, како би се допринело даљем економском развоју и свеобухватној реформи јавне управе по мери грађана. Ова активност је у складу са начелом ефикасности, односно, како је дефинисано законом, начелом унапређења и коришћења информационих технологија које доприносе бољој ефикасности и економичности рада јавне управе на пословима изградње. Ово је потврђено напредовањем на *Doing Business* листи коју сваке године објављује Светска банка.

Међутим, обједињена процедура није обухватила поступак доношења одлуке о изради студије о процени утицаја на животну средину. Иако ово јесте засебан управни поступак, није објашњено због чега овај поступак није обухваћен обједињеном процедуром. Уколико је потребно да се за конкретан пројекат уради студија о процени утицаја на животну средину, онда објективно гледано поступак траје дуже него што је предвиђено обједињеном процедуром.

Поред тога, анализа је показала да у пракси постоје примери где је начело заштите животне средине, односно начело заштите и одрживог коришћења природних добара и непокретних културних добара, како је дефинисано законом, више пута нарушено, од спровођења радова на жичари (гондоли) на Калемегдану, до изградње мини-хидроелектрана. Овакво поступање нарушава правну сигурност, а нарочито доводи у питање да ли ће надлежни органи поступати савесно и у складу са важећим прописима у случају пројекта „Јадар“ који представља значајан економски потенцијал за даљи развој Србије, али и велику еколошку опасност уколико се том питању не приступи одговорно.

Иако је економски развој значајним делом везан за развој инфраструктурних пројеката, који се у овом случају реализује кроз начело ефикасности у спровођењу обједињене процедуре, ни у ком случају не сме да се занемари начело заштите јавног интереса које се у овом случају испољава у виду заштите животне средине. Било какав економски напредак поништава се еколошком катастрофом која може настати због непажње или намерног избегавања законских прописа, а постоји довољно примера на свету колико еколошке катастрофе дуго

трају и даље изазивају тешке последице. Сви надлежни органи морају да поступају савесно, одговорно и у складу са законским прописима, јер једино тако је могуће сачувати правну сигурност и, с тим у вези, право на здрав живот и околину.

Nikola KOMŠIĆ

**Regulatory reform coordinator at the Regulatory reform department –
NALED, Serbia**

MAKING THE DECISION ABOUT THE NEED FOR AN ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESMENT STUDY – THE COLLISION BETWEEN THE PRINCIPLE OF EFFICIENCY AND ENVIRONMENTAL PROTECTION

Summary

The reform of public administration is necessary for enabling the economic development of a country. The Government of the Republic of Serbia has in the last several years conducted numerous reforms which have enabled a higher inflow of foreign direct investment. In order to create a better business environment, changes to the Law on planning and construction have been made in order to shorten the duration of issuing construction permits. Thanks to this Serbia has improved its position on Doing Business List which the World Bank publishes annually. This improvement, however, leaves room for discussion: can the principle of efficiency have an advantage over the principle of protecting the public interest? The goal of this analysis is to determine if the principle of protecting the public interest through conducting environmental impact assessment study is successfully implemented in the process of issuing construction permits.

Key words: *Efficiency. – Environmental Protection. – Public Administration. – Construction Permit.*

Датум пријема рада: 9. 6. 2021.

Датум прихватања рада: 8. 9. 2021.